

JAARVERSLAG

Het Overlevingsfonds

Jaarverslag 2016

25 april 2017

INHOUD

	Pag.
DEFINITIES	1
ALGEMENE INFORMATIE	2
VERSLAG VAN DE BEHEERDER	3
JAARREKENING	10
BALANS	11
WINST- EN VERLIESREKENING	12
KASSTROOMOVERZICHT	13
ALGEMENE TOELICHTING	14
TOELICHTING OP DE BALANS	18
TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING	21
OVERIGE GEGEVENS	23

DEFINITIES

Administrateur

CONFIDON Breda B.V.

AFM

Stichting Autoriteit Financiële Markten

Beheerder

Ir. I.C. Knaap RBA

Bewaarder

Stichting Bewaarder Overlevingsfonds

Fonds

Het Overlevingsfonds

Netto vermogenswaarde

De intrinsieke waarde van het fonds, berekend zoals voorzien in het prospectus

Participant

De houder van één of meer participaties in het fonds

Participatie

Een recht van deelneming in het vermogen van het fonds

Prospectus

Het prospectus van het fonds, inclusief de bijlage

Transactiedag

Een dag waarop uitgifte of inkoop van participaties plaats kan vinden zijnde: (1) de eerste werkdag van iedere kalendermaand; (2) een door de beheerder vastgestelde andere dag

Voorwaarden van beheer en bewaring

De in Bijlage 1 van het prospectus opgenomen voorwaarden

Website

De door de beheerder ten behoeve van het fonds onderhouden website: www.overlevingsfonds.nl

Wft

De Wet op het financieel toezicht (zoals van tijd tot tijd gewijzigd)

ALGEMENE INFORMATIE

Kantooradres fonds

Het Overlevingsfonds
Molenpad 6
6672 LG Hemmen

Beheerder

Ir. I.C. Knaap RBA
Molenpad 6
6672 LG Hemmen

Bewaarder

Stichting Bewaarder Overlevingsfonds
Postbus 6901
4802 HX Breda

Administrateur

CONFIDON Breda B.V.
Postbus 6901
4802 HX Breda

Bank

Kas Bank N.V.
Nieuwezijds Voorburgwal 225
1012 RL Amsterdam

Startdatum

1 november 2009

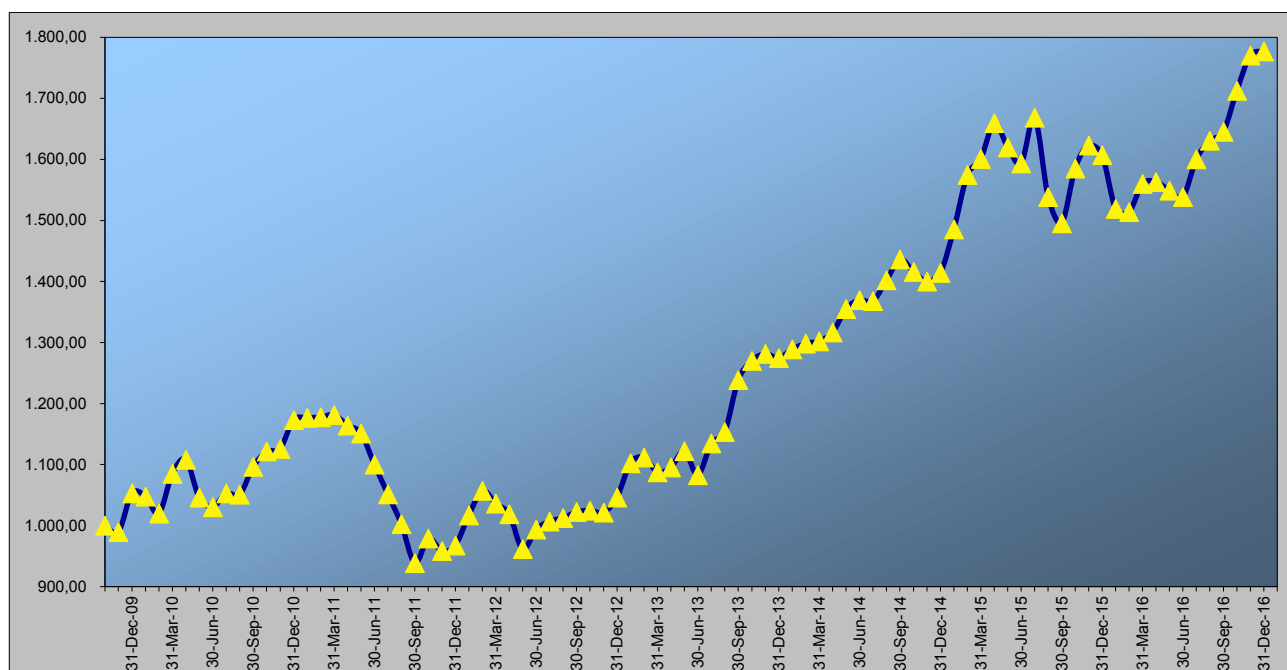
VERSLAG VAN DE BEHEERDER

Hierbij treft u het verslag van de beheerder van het Overlevingsfonds aan over het boekjaar 2016.

Resultaat

De intrinsieke waarde per Participatie steeg in de verslagperiode met 10,57% van € 1.607,43 naar € 1.777,30. Er werd geen dividend uitgekeerd en daarmee komt het totale beleggingsresultaat eveneens uit op 10,57%. Het aantal Participaties nam toe van 3.219,7563, bij aanvang van het boekjaar, tot 3.521,9313 per ultimo 2016. In combinatie met het behaalde resultaat steeg de Netto Vermogenswaarde van het Fonds naar een recordomvang van € 6.259.539,-.

HET OVERLEVINGSFONDS					
Rendementshistorie					
Periode	Uitstaande participaties	Vermogens waarde per participatie	Maand rendement	Totaal jaarrendement	Rendement vanaf start fonds
start (1 nov 09)	945,0000	€ 1.000,00			
2010	1.265,7055	€ 1.173,26		17,33%	
2011	1.861,8024	€ 967,54		-17,53%	
2012	2.004,7620	€ 1.046,33		8,14%	
2013	2.159,5263	€ 1.274,59		21,82%	
2014	2.782,5147	€ 1.414,19		10,95%	
2015	3.219,7563	€ 1.607,43		13,66%	
januari 2016	3.249,1533	€ 1.519,05	-5,50%		
februari 2016	3.512,0974	€ 1.513,73	-0,35%		
maart 2016	3.446,2666	€ 1.560,06	3,06%		
april 2016	3.511,0013	€ 1.563,23	0,20%		
mei 2016	3.511,6347	€ 1.548,91	-0,92%		
juni 2016	3.518,0844	€ 1.538,40	-0,68%		
juli 2016	3.518,7280	€ 1.600,45	4,03%		
augustus 2016	3.523,0956	€ 1.630,60	1,88%		
september 2016	3.523,7027	€ 1.645,37	0,91%		
oktober 2016	3.585,0812	€ 1.712,47	4,08%		
november 2016	3.566,5561	€ 1.770,54	3,39%		
december 2016	3.521,9313	€ 1.777,30	0,38%	10,57%	77,73%

Resultaat versus de doelstelling

De beleggingsdoelstelling van het Fonds is om op langere termijn (5-10 jaar) een gemiddeld rendement (na kosten) te behalen dat minimaal 50% hoger ligt dan het effectieve rendement op Nederlandse 10-jaars staatsleningen.

In 2016 kwam het gemiddelde effectieve rendement op Nederlandse 10-jaars staatsleningen uit op 0,31% ((0,793% op 1 januari + 0,339% op 1 april + 0,064% op 1 juli + 0,004% op 1 oktober + 0,357% op 31 december) / 5). Daarmee komt de minimale beleggingsdoelstelling van het Fonds over het afgelopen boekjaar uit op 0,47%. Het totaalrendement van het Overlevingsfonds in 2016 bedroeg 10,57%. Hiermee heeft het Fonds in zijn zevende boekjaar ruim voldaan aan de rendementsdoelstelling.

Om het langere termijn doel niet uit het oog te verliezen, wordt ook de cumulatieve beleggingsdoelstelling bijgehouden. Het cumulatieve rendement over de gehele bestaansperiode van het Fonds zou minimaal 20,84% moeten zijn. Het werkelijk behaalde resultaat van het Fonds ligt bijna 57% boven de minimale, cumulatieve doelstelling.

Ik moet zeggen dat de rente zo extreem laag is geworden dat ook anderhalf keer de rente op dit moment nauwelijks meer een serieuze doelstelling is. Toch blijft voor veel mensen de afweging of zij moeten sparen bij een bank of beleggen in aandelen of obligaties. Voor die afweging blijft deze informatie over de rendementsverschillen nuttig.

Boekjaar	Rendement Overlevingsfonds	Doelstelling	Cumulatief rendement Fonds	Cumulatieve doelstelling
2010	17,33%	5,52%	17,33%	5,52%
2011	-17,53%	4,22%	-3,25%	9,97%
2012	8,14%	2,93%	4,63%	13,20%
2013	21,82%	2,86%	27,46%	16,43%
2014	10,95%	2,21%	41,42%	19,00%
2015	13,66%	1,07%	60,74%	20,27%
2016	10,57%	0,47%	77,73%	20,84%

Resultaat versus de markt

Het Overlevingsfonds kent geen benchmark. Om een idee te geven van het beleggings sentiment in de verslagperiode zijn in de onderstaande tabel de koersontwikkelingen van een tweetal aandelenindices gegeven:

Index	Beginstand per 1 januari 2016	Slotstand per 31 december 2016	Koersrendement
Fonds (in €)	1.607,43	1.777,30	10,57%
AEX (in €)	441,82	483,17	9,36%
Wereld (in €)	1.559,64	1.706,06	9,39%

Het resultaat van het Overlevingsfonds in 2016 was beter dan de Nederlandse AEX. Het Overlevingsfonds deed het ook beter dan de wereldwijde index (MSCI All Country World + Frontier Markets, All Cap, in euro's). Enerzijds moet hierbij worden opgemerkt, dat in de bovenstaande indices geen dividendrendement is meegenomen. Anderzijds is het rendement van het Fonds behaald na aftrek van alle kosten. Het is niet mogelijk om zonder kosten in een index te beleggen. Daarnaast is eerder gebleken dat indextrackers in tijden van grote schommelingen op de beurs lang niet altijd op hun theoretische waarde verhandeld kunnen worden (Vraagtekens bij liquiditeit van indextrackers, FD 30/31 augustus 2015).

Nieuwsbrieven

Er zijn 12 nieuwsbrieven uitgebracht in 2016. In deze nieuwsbrieven is toelichting gegeven op het beleggingsbeleid, veelal door achtergrondinformatie te geven over de bedrijven in de portefeuille van het Fonds. Daarnaast zijn de maandelijkse resultaten besproken en is inzicht gegeven in het aantal effecten in portefeuille en de verdeling daarvan over de sectoren en landen. Alle nieuwsbrieven zijn nog steeds te raadplegen op de website van het Fonds.

Organisatie Overlevingsfonds

Vanaf 1 januari 2014 is CONFIDON Breda BV de onafhankelijke administrateur van het Overlevingsfonds. Ook is het bewaarbedrijf van confidon, stichting bewaarbedrijf confidon, sinds 2014 bestuurder van de Stichting Bewaarder Overlevingsfonds.

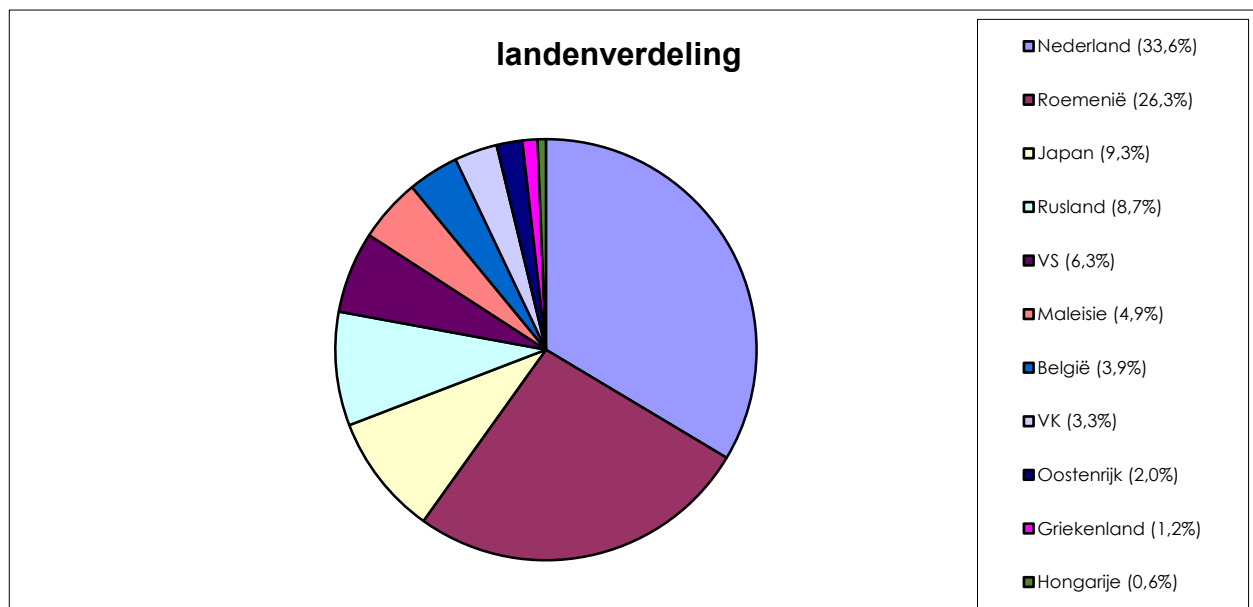
Doorlopend is er telefonisch en e-mail contact tussen de Administrateur en de Beheerder van het Fonds over de praktische zaken. In 2016 is er eenmaal officieel vergaderd met de Bewaarder/Administrateur en de Beheerder van het Fonds. Hierin is het jaarverslag 2015, de gang van zaken bij de Beheerder en de Bewaarder, en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving besproken. Verder is in deze vergadering geconstateerd dat de samenwerking tussen Beheerder, Bewaarder en Administrateur op een goede en prettige manier verloopt.

Op 1 juli 2014 heeft het Overlevingsfonds als één van de eerste fondsen in Nederland de AFM-registratie voor kleine beleggingsfondsen gekregen (AIFMD 'light'). Deze registratie is openbaar en in te zien op de website van de AFM (www.afm.nl). Behorende bij de AFM-registratie is begin 2016 gerapporteerd aan DNB over de ontwikkelingen van Fonds in 2015. Daarnaast is in november een vragenlijst van de AFM over de toepassing van de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme) en de Sanctiewet ingevuld en ingestuurd door de Beheerder.

Toelichting op de aandelenportefeuille

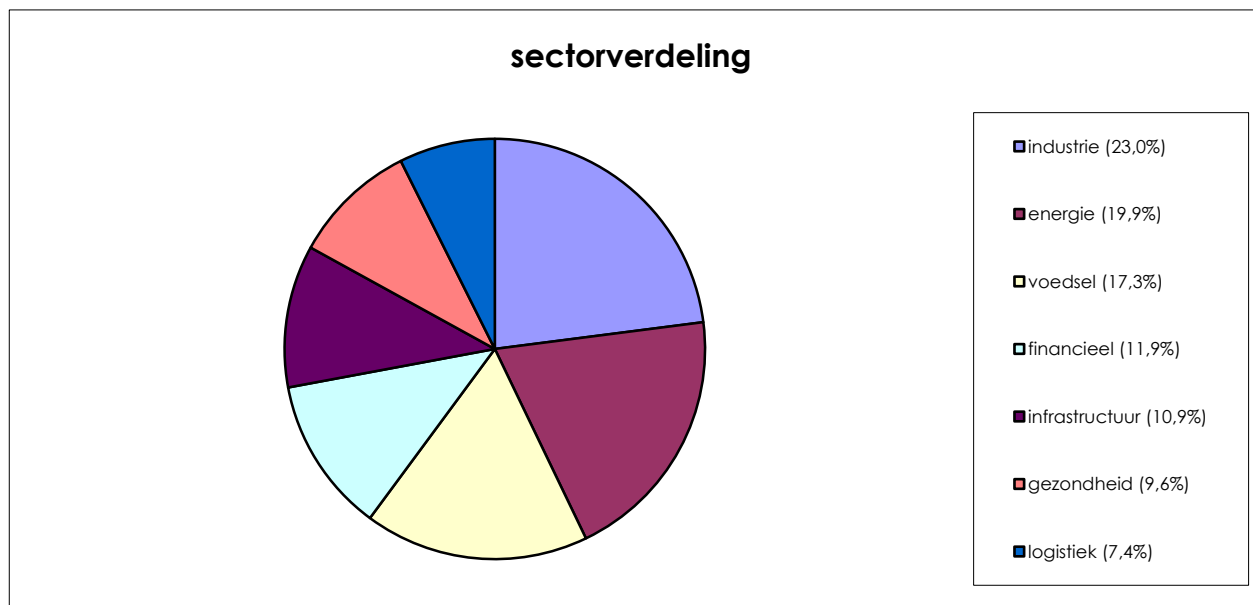
Landenverdeling

In de taartgrafiek hieronder laat ik de landenverdeling per 31 december 2016 zien. De legenda is gesorteerd op grootte van het belang. Een bedrijf wordt ingedeeld bij het land waar het zijn (hoofd)notering aan de beurs heeft.

Sectorverdeling

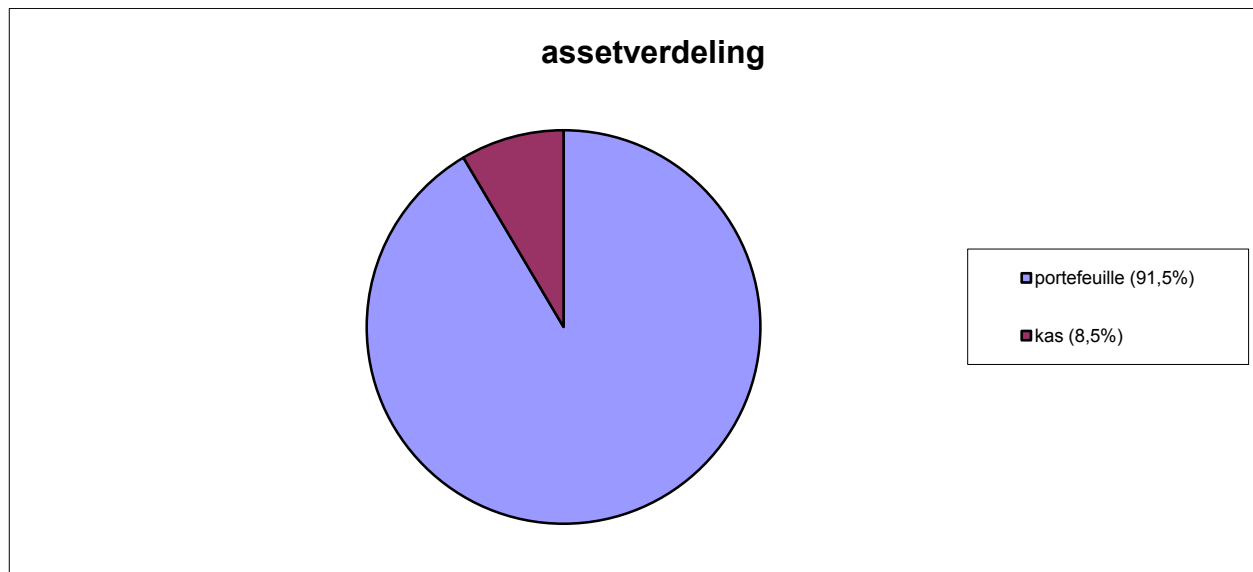
De taartgrafiek hieronder laat de sectorverdeling per 31 december 2016 zien. De legenda is gesorteerd op grootte van het belang. Over de sectorindeling is discussie mogelijk, omdat een bedrijf vaak op meerdere fronten actief is. Wanneer dit het geval is, is de belangrijkste activiteit van het bedrijf samengevat in één woord.

Liquide middelen

Naast de beleggingsportefeuille werd bij sluiten van het boekjaar 8,5% van het fondsvermogen aan liquide middelen aangehouden op eurorekeningen.

Slot

De slottekst van het verslag van de Beheerder uit het vorige jaarverslag blijft nog onverkort van kracht. Door de ongekende stimuleringsprogramma's van de centrale banken blijven het bijzondere tijden op de financiële markten met zowel kansen als risico's. Het blijft zaak om bijzonder alert te zijn. De Beheerder blijft de financiële analyses met gezond verstand gebruiken om zo te profiteren van de voortdurende over- en onderwaarderingen die er ontstaan op het individuele aandeleniveau.

Graag wil de Beheerder alle participanten bedanken voor het in hem en zijn organisatie gestelde vertrouwen.

Hemmen, 25 april 2017

De Beheerder
Ir. I.C. (Marco) Knaap RBA

Origineel is getekend door Ir. I.C. Knaap RBA

JAARREKENING

BALANS

	Referentie	31-12-2016 €	31-12-2015 €
<u>Beleggingen</u>			
Aandelen	1	6.012.165	5.040.952
Obligaties		0	530.005
		6.012.165	5.570.957
<u>Vorderingen</u>			
Kortlopende vorderingen			
Kortlopende vorderingen beleggingen	2	149.990	2.803
		149.990	2.803
<u>Overige activa</u>			
Liquide middelen			
Banksaldi	3	505.302	0
		505.302	0
ACTIVA		6.667.457	5.573.759
<u>Eigen vermogen</u>			
Vermogen	4	6.259.539	5.175.537
		6.259.539	5.175.537
<u>Vreemd vermogen</u>			
Kortlopende schulden			
Rekening-courant bank	5	0	237.453
Kortlopende schulden aan participanten		304.000	101.500
Te betalen inzake beleggingen		96.552	52.214
Overige kortlopende schulden		7.366	7.056
		407.918	398.223
PASSIVA		6.667.457	5.573.759

WINST- EN VERLIESREKENING

	Refe- rentie	2016 €	2015 €
OPBRENGSTEN			
Opbrengsten uit beleggingen	6		
Ontvangen rente		10.748	26.591
Betaalde rente		-5.224	-3.968
Ontvangen dividend		211.142	140.790
Ingehouden bronbelasting		-17.012	-20.547
Overige kosten		-85	-147
		199.570	142.718
Waardeveranderingen van beleggingen	7		
Waardeveranderingen beleggingen		397.269	450.991
Transactiekosten		-11.610	-15.513
		385.659	435.478
Op- & afslagen toe- en uittredeers			
Afslagen uittredeers		4.177	2.560
		4.177	2.560
Valutaresultaat			
Koers- en herwaarderingsverschillen		126.043	52.054
		126.043	52.054
Totaal opbrengsten		715.449	632.811
KOSTEN			
Beheerskosten	8		
Beheervergoeding		67.924	54.332
Administratievergoeding		9.321	12.750
Bankrente en -kosten		620	148
Notariskosten		242	0
Vergoeding bewaarder		3.315	3.025
Bewaarloon		8.250	6.940
		89.672	77.194
NETTO RESULTAAT		625.776	555.616

KASSTROOMOVERZICHT

	2016	2015
	€	€
KASSTROOM UIT BELEGGINGSACTIVITEITEN		
Opbrengsten uit beleggingen	201.897	143.803
Aankopen	-2.269.704	-3.494.816
Verkopen	2.247.219	2.500.365
Transactiekosten	-11.610	-15.513
Betaalde beheerskosten	-89.362	-74.078
	78.440	-940.238
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Ontvangen toetreders	1.187.298	953.441
Betaalde uittreeders	-526.572	-256.022
Op- & afslagen toe- en uittreeders	4.177	2.560
	664.902	699.979
NETTO KASSTROOM	743.343	-240.259
KOERS- EN OMREKENINGSVERSCHILLEN	-588	-741
MUTATIE GELDMIDDELEN	742.755	-241.000
Geldmiddelen per begin verslagperiode	-237.453	3.547
Geldmiddelen per einde verslagperiode	505.302	-237.453
MUTATIE VERSLAGPERIODE	742.755	-241.000

ALGEMENE TOELICHTING

Algemeen

Fondsgegevens

Het Overlevingsfonds
Molenpad 6
6672 LG Hemmen
Nederland

Juridische status

Het fonds is per 1 november 2009 opgericht als beleggingsfonds voor gemene rekening en heeft dus geen rechtspersoonlijkheid.

Het fonds biedt alleen participaties aan met een tegenwaarde van tenminste € 100.000. De beheerder staat bij de Autoriteit Financiële Markten geregistreerd als uitgezonderde beheerder van beleggingsinstellingen op grond van artikel 2:66a lid 1 van de Wet op het financieel toezicht (het zogenaamde 'AIFMD light' registratieregime) en is daarmee vrijgesteld van de verplichting om een vergunning aan te vragen onder deze wet.

Fiscale status

Het fonds is voor de Nederlandse vennootschapbelasting een besloten fonds voor gemene rekening en als zodanig fiscaal transparant. Als gevolg hiervan is het fonds zelf geen belasting verschuldigd over de beleggingswinst, maar zijn alleen de individuele participanten belastingplichtig inzake hun deelname aan het fonds.

Het fonds kan wel worden aangeslagen voor financiële transactiebelastingen, die geheven worden bij beleggingstransacties. Dit is afhankelijk van het land waar de transactie plaatsvindt.

Risicoprofiel

Voor beschrijving van de risico's verbonden aan belegging in het fonds wordt verwezen naar de fondsvoorwaarden.

Beleggingsbeleid

De beleggingsstrategie van het fonds richt zich op beursgenoteerde bedrijven die voorzien in de basisbehoeften van de mens, zoals voedsel, energie, gezondheidszorg, woonruimte en infrastructuur. De onderneming zelf moet financieel gezond zijn in termen van schuldpositie en interestdekking. Daarnaast moet de aandelenkoers redelijk of goedkoop zijn in vergelijking met de netto winsten die het bedrijf realiseert en de bezittingen van het bedrijf. Zie het prospectus op www.overlevingsfonds.nl voor een uitgebreide beschrijving van het beleggingsbeleid.

Beleggingsdoelstelling

De beleggingsdoelstelling van het fonds is om op langere termijn (5 - 10 jaar) een gemiddeld rendement (na kosten) te behalen dat minimaal 50% hoger ligt dan de rente op Nederlandse staatsobligaties door wereldwijd te beleggen in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen die actief zijn op het gebied van de basisbehoeften van de mens.

Uitgifte en inkoop participaties

Het fonds is open end. Twaalf keer per jaar kunnen participaties worden uitgegeven en ingekocht tegen betaling van netto vermogenswaarde per participatie plus een opslag van maximaal 1% (in geval van uitgifte) of een afslag van maximaal 1% (in geval van inkoop).

Profiel belegger

Een belegging in het fonds is vooral geschikt voor beleggers:

- die bereid en in staat zijn om het risico van (aanzienlijke) waardevermindering van de belegging te nemen;
- die een redelijke ervaring hebben met beleggen;
- die geen inkomsten uit deze belegging nodig hebben;
- die een beperkte liquiditeit van hun belegging accepteren (uittreding is slechte één maal per maand mogelijk, waarbij een opzegtermijn geldt van 10 werkdagen);
- die voornemens zijn hun belegging in het fonds tenminste voor een periode van 3 tot 5 jaar aan te houden

Transparantie

De beheerder tracht de belegger zoveel mogelijk inzicht te verschaffen in het gevoerde beleggingsbeleid, het rendement en risico en de kosten. Op www.overlevingsfonds.nl is actuele informatie beschikbaar, waaronder maandverslagen.

Gemiddeld aantal personeelsleden

In 2016 waren geen personeelsleden werkzaam bij Het Overlevingsfonds (2015:0,0). De werkzaamheden voor

het fonds worden door (het personeel van) de beheerder, bewaarder en administrateur verricht.

Uitvoering van de kerntaken

Beheer

De beheerder van het fonds is Ir. I.C. Knaap RBA, gevestigd te Hemmen. De belangrijkste taken en bevoegdheden van de beheerder zijn het bepalen en uitvoeren van het beleggingsbeleid. De beheerder neemt de beslissingen over de beleggingsactiviteiten van het fonds.

De heer Knaap is afgestudeerd als econoom aan de Universiteit Wageningen. Hij heeft werkervaring als beleggingsadviseur, teamleider beleggingen, manager financieel advies en financieel adviseur. Naast zijn werk heeft hij in 2002 de postdoctorale opleiding Financieel- en Beleggingsanalist afgerond aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hieraan ontleent hij de titel Register BeleggingsAnalist.

De heer Knaap is de initiatiefnemer van de vorming van het Overlevingsfonds. Vanaf de start van het fonds in 2009 is hij de beheerder.

Administratie

De beheerder heeft de fondsadministratie, waaronder de financiële administratie, participantenadministratie en het opstellen van het jaarverslag, uitbesteed aan CONFIDON Breda B.V.

Bewaring

Als bewaarder van het fonds treedt op Stichting Bewaarder Overlevingsfonds. De bewaarder heeft als enige statutaire doelstelling het vervullen van de functie van bewaarder van het fonds. De bewaarder wordt bestuurd door stichting bewaarbedrijf confidon, behorend tot dezelfde organisatie als de administrateur. Het bestuur van stichting bewaarbedrijf confidon bestaat uit Jacco van Herwaarden en Wim Sevink.

Persoonlijke belangen bestuurders en commissarissen

Per 31-12-2016 was er sprake van de volgende persoonlijke belangen in het fonds:

<u>Naam</u>	<u>Aantal participaties</u>
I.C. Knaap en/of E. Knaap-Giurgi	61,8224
I.C. Knaap Holding B.V.	180,9637
N. Knaap	7,5500

Gedurende de verslagperiode hebben bestuurders en commissarissen van beheerder of gelieerde partijen geen belangen gehad in beleggingen waar ook het fonds tegelijkertijd in participeerde.

Grote beleggers

Gedurende de verslagperiode was er sprake van 1 belegger met een belang groter dan 25% in het fondsvermogen.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening wordt opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Boekjaar

Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De grondslagen van waardering en bepaling van het resultaat zijn ten opzichte van het voorgaande jaar als volgt gewijzigd:

De waardeveranderingen van de beleggingen werden voorheen gesplitst in gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen. Met ingang van dit boekjaar is deze splitsing niet meer aangebracht. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

Grondslagen van waardering

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de actuele waarde.

Beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de slotkoersen per balansdatum. Indien er op de laatste handelsdag voor balansdatum geen koers tot stand is gekomen, worden de beleggingen gewaardeerd tegen de laatste bekende biedkoers per balansdatum.

Vreemde valuta

De rapportage wordt opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de administratie en rapportages verwerkt tegen de koers op transactiedatum of tegen de koers per balansdatum. Alle activa en passiva in vreemde valuta worden per balansdatum omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst- en verliesrekening.

Het valutaresultaat wordt gerangschikt onder de opbrengsten, ongeacht of het een positief of negatief valutaresultaat betreft.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde en de kosten en andere lasten over de verslagperiode. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde beleggingsresultaten worden in het resultaat opgenomen.

Aangezien de waardebepaling van de objectieve wijze plaatsvindt, namelijk op basis van regelmatige marktnoteringen op courante markten, worden de gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten niet gesplitst.

Transactiekosten

Aankoopkosten van beleggingen worden direct bij aankoop ten laste van het resultaat gebracht. Verkoopkosten van beleggingen worden bij verkoop ten laste van het resultaat gebracht.

In de vermelde transactiekosten zijn zowel de kosten van aankoop als van verkoop van beleggingen opgenomen.

Beheerskosten

Voor alle kosten geldt dat zij alleen ten laste van het resultaat worden gebracht, indien dit in overeenstemming is met het prospectus.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Algemeen

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Vreemde valuta koersen

Voor omrekening van de activa en passiva in vreemde valuta naar euro's zijn de volgende koersen gehanteerd:

	31-12-2016	31-12-2015	Verschil in %
Amerikaanse Dollar	1,0635	1,0887	2,31 %
Britse Pond	0,8525	0,7340	-16,15 %
Japanse Yen	120,4800	131,0700	8,08 %
Maleisische Ringgit	4,7496	4,6959	-1,14 %
Roemeense Leu	4,5040	4,5240	0,44 %

TOELICHTING OP DE BALANS

Beleggingen (1)

De mutaties in de beleggingen waren gedurende de verslagperiode als volgt:

	Aandelen €	Obligaties €	2016 Totaal €
Beginwaarde	5.040.952	530.005	5.570.957
Aankopen	2.314.042	0	2.314.042
Verkopen	-1.872.311	-524.422	-2.396.733
Waardeveranderingen	402.851	-5.583	397.269
Valutaresultaten	126.631	0	126.631
Eindwaarde	6.012.165	0	6.012.165

De vergelijkende cijfers over het voorgaande boekjaar waren als volgt:

	Aandelen €	Obligaties €	2015 Totaal €
Beginwaarde	4.020.507	0	4.020.507
Aankopen	3.022.593	524.437	3.547.030
Verkopen	-2.500.365	0	-2.500.365
Waardeveranderingen	445.422	5.568	450.991
Valutaresultaten	52.795	0	52.795
Eindwaarde	5.040.952	530.005	5.570.957

De beleggingsportefeuille per 31-12-2016 was als volgt:

	Aantal	Marktw waarde €	31-12-2016 % van portefeuille
KAS BANK	60.000	505.500	8,41 %
BUNGE	6.000	411.194	6,84 %
PJSC GAZPROM	85.000	410.445	6,83 %
POST NL	100.000	409.200	6,81 %
ROMCARBON	13.207.000	385.532	6,41 %
S.N. NUCLEAR	350.000	370.511	6,16 %
BATENBURG BEHEER	11.000	285.560	4,75 %
BRAICONF	1.623.988	261.899	4,36 %
AGFA-GEVAERT	70.000	257.110	4,28 %
TURISM FELIX	5.000.000	240.141	3,99 %
SIME DARBY	140.036	239.874	3,99 %
RYODEN TRADING	30.000	179.417	2,98 %
CHERK SP GDR REG-S	20.000	163.172	2,71 %
SAINSBURY	50.000	147.270	2,45 %
ELECTRICA	50.000	144.966	2,41 %
RYOSAN	5.000	143.031	2,38 %
ROYAL DUTCH SHELL	5.000	133.564	2,22 %
IMMOFINANZ	70.000	129.710	2,16 %
DELTA LLOYD	20.000	106.340	1,77 %
AEGON	20.000	104.560	1,74 %
IPROEB	466.283	100.468	1,67 %
RYOYO ELECTRO	7.500	89.344	1,49 %
COMPA	350.000	87.519	1,46 %

Vervolg op volgende pagina.

Vervolg van vorige pagina.

	Aantal	Marktwaaarde €	31-12-2016 % van portefeuille
UKC HLDGS	5.000	84.968	1,41 %
ELECTROMAGNETICA	2.169.546	81.734	1,36 %
IHH HEALTHCARE	60.000	80.572	1,34 %
KANEKO SEEDS	6.300	77.448	1,29 %
AEGEAN AIRLINES	12.000	75.600	1,26 %
VODAFONE GROUP	30.000	70.960	1,18 %
ROMGAZ SA	10.000	55.078	0,92 %
KON. BAM GROEP	10.000	43.900	0,73 %
WIZZ AIR	2.000	41.837	0,70 %
FUJIFILM HOLDINGS	1.000	35.940	0,60 %
TOMTOM	4.000	34.188	0,57 %
ARCELORMITTAL	1.792	12.573	0,21 %
HEIJMANS	2.000	11.040	0,18 %
	24.060.445	6.012.165	100,00 %

Kortlopende vorderingen (2)

	31-12-2016 €	31-12-2015 €
Nog te ontvangen rente	0	172
Nog te ontvangen dividend	476	2.631
Te ontvangen inzake verkopen	149.514	0
	149.990	2.803

Liquide middelen (3)

De vermelde banktegoeden zijn volledig direct opeisbaar en staan daarmee ter vrije beschikking van het fonds.

Fondsvermogen (4)

De mutaties in het fondsvermogen gedurende de verslagperiode waren als volgt:

	2016 €	2015 €
<u>Fondsvermogen</u>		
Vermogen einde vorige periode	5.175.537	3.935.002
Toetreders	984.798	940.941
Uittreders	-526.572	-256.022
Netto resultaat	625.776	555.616
Vermogen einde deze periode	6.259.539	5.175.537

	2016 €	2015 €
<u>Participaties</u>		
Aantal participaties einde vorige periode	3.219,7563	2.782,5147
Geplaatste participaties	687,2924	599,7628
Ingekochte participaties	-385,1173	-162,5213
Aantal participaties einde deze periode	3.521,9313	3.219,7563

	31-12-2016 €	31-12-2015 €	31-12-2014 €
<u>Participatiewaarde</u>			
Participatiewaarde	1.777,3029	1.607,4313	1.414,1890
Rendement boekjaar	10,57 %	13,66 %	10,95 %
Rendementsdoelstelling	0,47 %	1,07 %	2,21 %
Rendement sinds de start	77,73 %	60,74 %	41,42 %

Kortlopende schulden (5)

	31-12-2016 €	31-12-2015 €
Rekening-courant bank	0	237.453
Kortlopende schulden aan participanten	304.000	101.500
Te betalen inzake aankopen	96.552	52.214
Overlopende passiva	7.366	7.056
	407.918	398.223

De kortlopende schulden aan participanten betreffen ontvangen stortingen voor toetreders per 01-01-2017.

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

Opbrengsten uit beleggingen (6)

Dividend

Op de ontvangen dividenden wordt bronbelasting ingehouden, welke afgedragen wordt aan de belastingautoriteiten. Deze bronbelastingbedragen kunnen in de meeste gevallen door de beleggers in het fonds naar rato van ieders deelname worden verrekend als voorheffing in de aangifte inkomsten- of vennootschapsbelasting. Hiertoe worden de verrekenbare bedragen door de administrateur vermeld op de fiscale jaaroverzichten.

Waardeveranderingen van beleggingen (7)

	2016	2015
	€	€
Waardeveranderingen aandelen	403.355	445.422
Waardeveranderingen obligaties	-6.087	5.568
Transactiekosten aandelen	-11.220	-15.513
Transactiekosten obligaties	-389	0
	385.659	435.478

Beheerskosten (8)

Beheervergoeding

De beheerder ontving van het fonds een beheervergoeding van 0,1% per maand over het fondsvermogen per ultimo van elke kalendermaand (vrijgesteld van omzetbelasting).

Administratievergoeding

De administrateur ontving voor haar vaste werkzaamheden van het fonds een jaarlijkse vergoeding van 15 basispunten (0,15%) over het fondsvermogen, met een minimum van € 9.000 (vrijgesteld van omzetbelasting). Bijkomende werkzaamheden worden apart vergoed.

Vergoeding bewaarder

De bewaarder, Stichting Bewaarder Overlevingsfonds, wordt bestuurd door stichting bewaarbedrijf confidon. Stichting bewaarbedrijf confidon voert ook de feitelijke bewaarwerkzaamheden uit. Stichting bewaarbedrijf confidon ontving voor haar vaste werkzaamheden van het fonds een vergoeding van € 2.500 per jaar, te verhogen met 21% omzetbelasting verschuldigd, welke voor rekening van het fonds komt. Bijkomende werkzaamheden worden apart vergoed.

Bewaarloon

Dit betreft de aan de depotbank te betalen vergoedingen voor het in bewaring houden van de beleggingen van het fonds.

Lopende Kosten Factor

De Lopende Kosten Factor (LKF) is een vervanging van de Total Expense Ratio (TER). De Lopende Kosten Factor geeft het gemiddelde kostenniveau ten opzichte van het fondsvermogen weer en was als volgt:

	2016	2015
	€	€
Gemiddeld fondsvermogen	5.654.663	4.523.100
Totale kosten	89.672	77.194
LKF	1,59 %	1,71 %

Portefeuille Omloop Factor

De Portefeuille Omloop Factor (POF) is een vervanging van de Portfolio Turnover Ratio (PTR). De Portefeuille Omloop Factor geeft een indicatie van de omloopsnelheid van de activa en was als volgt:

		2016	2015
		€	€
Aankopen beleggingen	2.269.704		3.494.816
Verkopen beleggingen	<u>2.247.219</u>		<u>2.500.365</u>
Totaal beleggingstransacties (1)		4.710.775	6.047.395
Toetreders	984.798		940.941
Uittreders	<u>526.572</u>		<u>256.022</u>
Totaal transacties participaties (2)		1.511.370	1.196.963
Totaal (1) minus Totaal (2)		<u>3.199.405</u>	<u>4.850.432</u>
Gemiddeld fondsvermogen		5.654.663	4.523.100
Portefeuille Omloop Factor		56,58 %	107,24 %

Resultaatverdeling

Conform de fondsvoorwaarden is het netto fondsresultaat over 2016 toegevoegd aan het fondsvermogen.

OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

Omtrent de verdeling van het resultaat is in de fondsvoorwaarden het volgende bepaald:

De winst van het fonds wordt jaarlijks toegevoegd aan de reserves van het fonds tenzij de beheerder anders bepaalt.

Mededeling omtrent ontbreken controleverklaring

Aangezien het fonds is vrijgesteld van de verplichting tot het verstrekken van een controleopdracht voor de jaarrekening is er geen accountantscontrole uitgevoerd.

Ondertekening voor akkoord

De jaarrekening is opgesteld door de administrateur onder eindverantwoordelijkheid van de beheerder. Beheerder en bewaarder verklaren hierbij dat naar hun beste weten de jaarrekening een getrouw beeld geeft en geen onjuistheden of onvolledigheden van materieel belang bevat.

Breda, 25 april 2017

Hemmen, 25 april 2017

De bewaarder
Stichting Bewaarder Overlevingsfonds

De beheerder
Ir. I.C. Knaap RBA

Origineel is getekend door J.P. van Herwaarden en
W.J.M. Sevink

Origineel is getekend door Ir. I.C. Knaap RBA